

in dñm tuū ex toto corde tuo.
et iā tua: rex om̄ibz iuribz tuis
et tua: et proximū tuum
Dixit q̄ illi. Recte respōdit
fac iuuēs. Ille aut̄ uolēs iusti
seu in: dix̄ ad ih̄m. Et quis est
p̄uinus? Suspiciens aut̄ ih̄c
Sermo quidam descendebat ab
in ihericho: et incidit in latro
Qui etiam despoliauer̄ eum: et
impositis abierunt semiuuio
Adiuit aut̄ ut sacerdos quidā
eandē uia: et uiso illo p̄teri
Sumit̄ uenta cum eēt secus
ruat̄ eum. p̄transit. Sama
anus aut̄ quidā iter faciens uenit
eum uidens eum m̄a motus ē.

Ma 4 397

St. Graec. in Oct. N. 103.

II 2a 168

M. ANTONII *i* 70

M V R E T I

I. C. A C C I V I S

R O M A N I

O R A T I O

mandatu S. P. Q. R. habita in res
ditu ad urbem.

M. ANTONII CO

L V M N Æ P O S T T V R C A S

nauali proelio uictos.

H A B I T A. E S T. I N. C A P I.

T O L I O. I D I B. D E C E M B.

M. D. L X X I.

R O S T O C H I I

R E C V S A M. D. L X X I I.

IOANNIS FRAN-
cisci Ferrarij Ciuís R. In M.
Antoninum Muretum ciui-
tate donatum.

Hoste triumphato, spolijs orientis onustus,
Dum repetis patrios alte Columna lares:
Pro populo meritas superis Muretus agebat
Grates, facundo maximus ore ruens.
Admirata uiri diuinum Roma leporem?
Prò: fuit eloquio Tullius alter? ait.
Comprobat hic Marci re nomen: uerba ego rursus
Prisca bibo: priscos audio leta sonos.
Nec mora: Romanis adserbit ciuibus illum,
Et gremio gaudens confouet ipsa suo.
Hunc decorat titulis, ornantem ornatus ut ornet.
Et Latium prisco floreat eloquio.

Iulla post hominū
memoriam parta Victo-
ria est, in qua & admira-
bilis se diuini numinis po-
tentia ostenderit: & quid
fortium uirorum uirtus,
quid singularis ductorum
prudentia ualeat, cognitum ac declaratum
sit: in hac certe, quam superioribus diebus
imperatores ac milites nostri ex immanissimo
ac tæterrino Christiani nominis hoste retule-
runt, ita hæc omnia patefacta sunt, ut nun-
quam maioribus aut illustrioribus argumentis
aut illustrata esse, aut in posterum illustrari
posse uideantur. Quare & immortalis ac præ-
potenti Deo, huius tanti boni, aut aliorum
ominum, auctori, gratiæ, quantas maximas
animus noster capit, agenda sunt: & fortis-
simis, ac clarissimis uiris, qui periculum a no-
bis omnibus uitæ suæ periculo depulerunt,
qui barbaris in nos irruentibus iter corpo-
ribus suis occluserunt, qui pestem ac perniciem
quam illi nobis machinabantur, in ipsorum
capita conuerterunt, qui illorum temeritatem
consilio, furorem fortitudine, audaciam uirtu-
te superarunt, noui atq; inusitati honores pro

A 2

noua

noua ipsorum atq̄ inusitata uirtute tribuendi.
Quod enim tantum ac tam singulare honoris
genus reperiri aut excogitari potest, quod non
& aliis, qui egregiam in hoc bello reip. Christi-
anæ operam nauarunt, & tuæ in primis M.
ANTONI COLVMNA uirtuti rebusq̄ ge-
stis, & ab aliis Christianis populis, & præcipue
a Pop. R. debeatur? Cuius uniuersi quod sit
erga te studium, quæ uoluntas, neq̄ tibi un-
quam aut dubium, aut obscurum fuit: & ta-
men nuper apertissime cognoscere potuisti:
cum, tuo in urbem ingressu, tantus ad te om-
nium ætatum atq̄ ordinum concursus factus
est, tanta effusa omnis generis multitudo, ut
ipsi septem colles, ipsa urbis mœnia, si natura
pateretur, sedibus suis relictis, obuiam tibi pro-
dire cupere uiderentur. Quacunq̄ incesseras,
faustis acclamationibus omnia personabant:
omnes redundantem & foras erumpere gesti-
entem lætitiâ ore, oculis, manibus indica-
bant: omnium in te uno figebatur obtutus:
omnes te, non ut unum ex principibus ciuita-
tis, sed ut firmissimam ac solidissimam Ro-
mani nominis ac dignitatis columnam intue-
bantur. Cælum ipsum manifesto fauit honori
tuo: cum quod aliquot dies antea, triste ac
nubilum fuerat, ingressuro te, ita derepente
nitere

nitere cœpit, ut illa subita serenitas facile omnibus indicarit, honores qui tibi haberentur, etiam cœlestium iudicio comprobari. Nunc quoq; quanta hoc augustissimum templum frequentia hominum compleuerit uides: qui omnes eo animo huc conuenerunt, ut Christo IESV uictori & uictoriarum datori, ut beatissimæ uirgini, ut ceteris cœlitibus, quorum auxilio hanc uictoriam sine ulla dubitatione acceptam ferre debemus, tum propter suos ac fugatos hostes, tum propter te saluum ac sospitem in patriam reductum, rite ac pie, ut debent, gratias agant. Beatum te M. Antoni, propter cuius & abeuntis periculum & redeuntis salutem templa complentur. Meminimus omnes, superioribus mensibus, te ad bellum profecto, quæ tota urbe fuerit trepidatio, quæ sollicitudo, qui pavor. Quamuis n. & duces delecti erant fortissimi ac sapientissimi, & ex toto propemodum orbe Christiano flos ipse nobilitatis conuenerat, & præcipua Italiae atq; huius urbis ornamenta ac columnina in exercitu uersabantur: tamen eo magis metuebantur uarij bellorū & ancipites casus, quod si quid aut propter uim tempestatum, aut propter hostilium copiarum magnitudinem, aut quo alio euentu grauius accidisset: nulla

A 3

reliqua

reliqua spes erat, ullum amplius aetate nostra
talem exercitum posse denuo comparari. Va-
gabatur autem toto mari infinita quaedam la-
tronum multitudo nostro sanguine cruenta,
nostris spoliis onusta: qui & semper alias su-
opte ingenio feroces, & tum maxime propter
recentes uictorias spe atq; animis inflati, tan-
tos sibi spiritus, tantam arrogantiam sumpse-
rant, ut classem quidē nostram a se spiritu ipso
difflatum iri, ea uero disiecta, quasi ianua qua-
dam effracta ac reuulsa, omnes sibi Christiano-
rum portus, omnes insulas, omnem oram ma-
ritimam apertam fore arbitrarentur. Augebat
timorem nostrum quidem anno superiori eas
Deus alienatæ à nobis propter peccata nostra
uoluntatis suæ significationes dederat, ut non
iniuria trepidaremus, ne ille merito nobis ira-
tus, per hostes nominis sui à populo suo pœ-
nas repetere decreuisset. Sed o cæca hominum
iudicia. o abstrusa & recondita dei consilia. o
bonitatem ac clementiam ipsius perpetuo præ-
dicandam. Vere dominus est qui uulnerat &
medetur: percutit & manus eius sanabunt: qui
mortificat & uiuificat? qui deducet ad inferos
& reducit. Pro paterna sua misericordia, casti-
gans castigauit nos: sed morti non tradidit
nos. Respexit ad lacrimas, ad ieiunia, ad
elemo-

elemosynnas, ad preces ecclesiae suae: ad quas
omnia PIVS. V. & nomine & re sanctissimus
Pontifex, toto illo tempore, alios omnes &
praepcepto & exemplo suo incitabat. En senex
sanctissime & ueterum illorum pontificum
simillime, scelerum ultor, iustitiae cultor, ue-
teris disciplinae restitutor, cui bono publico,
his miseris ac turbulentis temporibus, ecclesi-
am suam guberuandam commisit deus: hic est
fructus lacrimarum atque obsecrationum tu-
arum: tui fletus pepererunt nobis hoc gaudiu,
tua quotidiana sacrificia hanc nobis a deo
uictoriam impetrarunt. Metis exultans, quod
lacrimans seminasti. Te nouo Moyse manus
in caelum tollente, nouos hic Iosue superabat
Amalechitas. Tu mentem in Deo, nostri milites
in barbarorum corporibus tela figebant. Con-
firmabant illorum dexteris preces tuae &
hostilium gladiatorum cuspidem retundebant.
Itaque quanto plus nobis dedit deus quam pe-
tebamus? Nos timide uota faciebamus, ut
hostium classis, cum, aduentare nostram, au-
ditum esset, quam celerrime se ad suos recipe-
ret: quo post tot editas strages, timuisse tamen
& expectare ausa non esse nostrorum impe-
tum uideretur. nam illud prope immodicum
uidebatur optare, ut & congrederentur. & se
A 4 barbari,

barbari, nostrorum uirtute cognita in fugam
darent. quod si ad efficiendam aliquam ima-
ginem speciemq; victoriae, aliquot illorum
naues depressae, aliquot captae, numerus ali-
quis captiuorum liberatus esset: abunde om-
nes non expectationi modo, sed optatis quo-
que nostris satisfactum fore arbitrabamur. Ut
autem sine magna nostrorum clade, amplius
quadraginta hostium millia caederentur: ut
decem & eo amplius millia caperentur: ut cen-
tum nonaginta quinque illorum triremes, ali-
aque complura nauigiorum genera in nostro-
rum potestatem venirent: ut plus quindecim
captiuorum nostrorum millia liberarentur: ut ex
tanta illorum multitudine uix unus perfidus
pirata, & unus item saeuissimi praedonis Ari-
adeni filius fuga elaberetur, qui ad superbas
immanis illius tyranni aures acerbissimum
minimeq; ab ipso expectatum tantae cladis
nuntium adferret, quis unquam nostrum,
non dicam sperare, sed propemodum optare
ausus est? Praecurrit fortitudo uestra spes
nostras: quaeq; nos ne frustra optaremus uere-
batur, ea ut frustra hostis optaret, admirabili
dei beneficio & uestra singulari uirtute per-
fectum est. Illud uero memorabile & animad-
uertendum neque fortuito accidisse, sed iu-
iustissim

iustissimo dei iudicio effectum esse credendum
est: quod qui duo ex illa impura foedissimorum
mancipiorum colluue maximas minas iactare,
qui uni ex omnibus Christianorum vires maxi-
me despiciere soliti erant: ut etiam apud illum
stolidum ac furentem dominum suum ausi
essent gloriari, se centum triremibus, quicquid
usquam Christianorum esset, undique extermi-
natos: ii potissimum, cum ad manus uentum
est, ita subito per terre facti sunt, ut mare ipsum
angustum eis esse ad fugam videretur. O no-
nae Octobres quam faustam ac felicem nobis
posterisque nostris vestri memoriam reliquistis.
Quis non eorum, qui praelio non interfuerunt,
ut sibi liceret spectasse quae illo die gesta sunt,
annum unum de consequentis vitae suae spa-
tio, si fieri posset, ademptum velit. Solem ego
ipsum, ita viuam, in tam pulchro spectaculo,
ut Iosue olim aduersus Amorraeos pugnante,
substituturum fuisse arbitror: nisi tanta fuisset
vincendi celeritas, ut qui nihil metuebant, id
unum metuere viderentur, ne prius aduespe-
rasceret, quam omnes hostes aut caesi, aut ca-
pti, aut fugati essent. Quenam igitur statuae,
qui arcus, quae columnae, quae trophea uobis
excitari poterunt, viri fortissimi, quae, non di-
co paria esse meritis vestris, sed eorum partem

A 5

adumbrare

adumbrare aliquam possint? qui futuri sunt.
usq; eo disertis ac copiosi historiarum scripto-
res, qui, cum ad Naupacteam victoriam ven-
tum erit, non potius metuant, ne quid de illius
magnitudine deterant, quam eam se uerbis
exaequare posse confidant? Semper n. iustum
minuendi metū faciunt ea, quæ amplificandi
spem sua magnitudine sustulerunt. Vos exul-
tantem barbarorum audaciam compressistis:
vos maria illis clausistis, nostris aperuistis: uos
flammam atq; ferrum, uos cædem, incendia,
rapinas, libidinem a Christianorum vita, tectis
fortunis, corporibus arcuistis: uos a templis sa-
cilegia, ab opidis direptionem, ab agris uasti-
tatem depulistis: per vos cruentata ac tepefa-
cta maria illorum sanguine redundarunt: per
vos vicina litora illorum aut fauciorum aut
orientium inconditis ululattibus per sonarū
uobis magistris didicit noster miles vincere,
barbarus uinci: uobis Christianorum alij vitam
debent, alij libertatem, omnes securitatem.
Durum, fateor, fuerat, audire, tam multa op-
pida a nefarijs latronibus capta, tam multa
incenia: tam multas regiones vastatas: abdu-
cta in seruitutem tam multa hominum millia:
sed si Christi potentia, si Christianorum for-
titudō aliter apud barbaras gentes illustrari,
quam

quam post tot acceptas calamitates, non poterat, prope est, ut exclamem, tanti fuisse. Certe quidem ut verni temporis clementia & amoenitas minus hilararent animos nostros, nisi eam hiemis rigor & asperitas ante cessisset: ita minus omnes huius victoriae iucunditate ac dulcedinem sentiremus, nisi eam cum superiorum temporum tristitia & accerbitate compararemus. Neque vero eos tantum, qui ex illo nobis omnibus salutari proelio, re bene gesta, incolumes reuerterunt, omnibus maximis honoribus debemus afficere: sed eorum quoque memoriam grato animo amplissimisque laudibus proficere, quos in illo conflictu fortiter dimicantes, non tam vis hostium perculit, quam ille ipse pro quo pugnabant, sibi pigneratus est Christus. Qui si ut credibile est, prius Christiano ritu expiati ac culpis omnibus soluti, tunc vero in deum tantum intuentes, & in eo mente ac cogitatione defixi, vitam pro illius gloria proiecerunt, eodem temporis puncto, angelorum legionibus stipati, triumphantes in caelum euolarunt. O vos beatissimos, qui sanguinem vestrum pro eo fudistis, qui prior ipse pro vobis suum sanguinem fuderat: qui mortem naturae debitam, pro vitae auctore potissimum reddidistis. Illi impij, quos tum concidebatis
& mor-

& mortem oppetierunt cum ignominia, & mortui pœnas nunc ad inferos luunt: vos vero & extremum spiritum victores cum gloria effudistis, & mortali conditione vitæ in immortalitatem commutata, piorum estis æternam sedem & locum consecuti. Beata vita quæ tali morte conclusa est: beata mors, quæ tali vitæ principium dedit. Sed vt ad te M Antoni mea iam reuertatur oratio, neq; Pop. Ro. ignorat, neq; vnquam vlla ignoratura est aut gens aut ætas, huius immortalis gloriæ multo tibi plus quã pro virili parte deberi. Tu iam inde a principio, cum a sanctiss. Pontifice Pio V. huius saluberrimæ principũ Christianorum conjunctionis fundamenta iacerentur, ad eam re ex ipsius sententia conficiendam, plurimum laboris, operæ, auctoritatis contulisti. Tu cum classi Pontificiæ summo cū imperio præfectus esses, in Siciliam profectus, interea dum Io. Austrius non mea tantum, sed omnium prædicatione maior adolescens, cuius in totam Christianorum classem summa erat auctoritas ac potestas, eodem perueniret, & milites & classarios studiosissime exercuisti, & ut omnium rerum ad maritimum bellum necessariorum copia suppeteret, perfecisti. Tu, quoties de summa re deliberatum est, eas sententias dixisti

dixisti, quæ summam prudentiam cum summa
animi excelitate coniunctam indicarent. Tu
cum offensiones quædam interuenirent, quæ re
in summum periculum adduxerant: iratorum
animis, sapientissime capto consilio, & graui
atque accommodata ad tempus oratione mi-
tigatis ac compositis, nascentis mali occasione
sustulisti. Tua cohortatione inflammati milites
ad pugnam exarserunt: tuum in ipsa pugna ex-
emplum secuti, omnia pro Christo pericula cõ-
tempserunt. Peruenit ac perlatus est usque huc
tuarum immortalitate dignarum uocum sonus
optimis auspicijs geri quæcunque pro Christi-
ana religione gererentur: barbaricam audaciã
cedentibus instare, instantibus cedere, nostro-
rum & uictoriæ & morti immortalem gloriam
propositam esse: illo duce atque auspice, cuius
brachia in cruce pendentis effigies e summo
regiæ triremis eminens nostros animaret, ter-
reret hostes: de secundo prælij exitu nemini
esse dubitandum. Audiui. audiui ipse de for-
tissimo uiro, cuius eximia uirtus & læpe alias,
& in hoc bello uel maxime spectata est. quique
tuorum in hac expeditione consiliorum ac la-
borum particeps fuit, quam præclarum tibi,
quamq; honorificum testimonium tribuerit
diuinus adolescens Io. Austrius postridie eius
diei quo

diei quo debellatum est: cum aperte prædica-
caret, tuum in hac sancta belli societate con-
stantia præter cæteros laborem ac studium: in
re gerenda, fortitudinem & alacritatem exti-
tisse te & committendi prælij consuasorem, &
comparandæ uictoriæ adiutorem sibi præcipu-
um fuisse Quæ licet omnia magna & præclara
sint, multo tamen a te maiora, & præclariora
Pop. Rom. expectat. Properant M. Antoni
nostra omnium uota: quiq; animis præsentis
gaudij magnitudinem capere vix possumus:
rerum a te gestarum præstantia, quasi quibus-
dam alis, sublatis, cogitatione & spe multo iam
ulterius prouolamus. Non satis est impulisse
hostem: prosternendus & opprimendus est an-
tequam se nouis opibus copiisque renouarit.
Extorquenda sunt uobis ex illius beluæ fauci-
bus impioq; dominatu ampla illa & opima
regna, in quæ a Romano imperio distracta at-
que diuisa, nullo iure, iniustissimus profess-
or inuasit. Tendit uobis Iudæa supplices ma-
nus: & palmas, quarum feracissima est, uestris
uictorijs triumphisque despondet: obtestatur-
que uos per eum quem ex purissimæ matris
utero mirabiliter exeuntem excepit: cuius ue-
stigijs impressa, cuius admirandis operibus no-
bilitata, cuius sparso pro nobis omnibus sang-
uine

uine irrigata est, ne se diutius patiamini indig-
na Christi hostium seruitute oppressam teneri
Duce olim columna Iudæi ex dura ac diutur-
ra seruitute extracti sunt. Utinam nostris quo-
que temporibus Iudæa ipsa duce Columna ex
multo duriori multoq; diuturniori seruitute
extrahatur. Proditum est literarum monu-
mentis, imperante Constantini Magni filio,
visam esse in cælo sub specie crucis ingentem
columnam coronatam, quæ longe lateq; col-
lucens, à monte oliuarum usq; ad eum mon-
tem, ubi Christus pro nobis omnibus morte
affectus est pertingeret. Declarandum est ti-
bi M. Antoni rebus ac factis, tam insigne pro-
digium ad te & ad gentem tuam pertinere.
An vero gentes quædam antiquis temporibus
propter violata maiorum sepulchra grauissi-
ma bella susceperunt: nos Iesu Christi Domi-
ni ac Dei nostri sepulchrum monumentum sa-
lutis nostræ, pignus resurrectionis nostræ,
ab immundis canib. tandiu teneri eisq; ludibrio
esse patiemur? Ite potius optimis ominib. ge-
nerosæ ac fortes animæ: ite accensa diuinæ glo-
riæ studio pectora, continuatè victorias: con-
nectite triumphos: inuidete posteris uestris glo-
riam eius terræ, ex qua salus nostra prodijt, ab
immanibus beluis receptæ ac recuperatæ. Vbi
melius

melius sanguis spargi potest? ubi melius uita
deponi? ubi verior ac solidior gloria cōparari?
O Christe, te appello. In tua manu bellum &
pax: in tua manu victoriæ: in tua manu regum
ac populorum corda sunt. Inspira nostris ardo-
rem pugnandi, da eisdem vim facultatemq;
vincendi: immitte eam mentem principib. ac
populis qui nondum in hanc sanctam societa-
tem nomina dederunt, ut id primo quoque
tempore facere maturent: non quod tu, qui
omnia potes, aut eorum opera aut nostra ad
hostes tuos obterendos egeas: sed ut omnes
qui tuo nomine gloriantur, in partem aliquã
veniant eius gloriæ, quæ ex nominis ac cultus
tui propagatione capiatur, & quando urbem
Romam imperij sedem ac domicilium, eccle-
siam Romanam religionis firmamentum esse
vol. isti: da PLO Quinto pontifici, da po-
pulo Romano hoc munus, ut in hanc
potissimam urbem, & ad hunc
potissimum pontificem partæ
tam nobilis victoriæ ali-
quando nuntius
adferatur.

FINIS.

ULB Halle

3

002 629 992

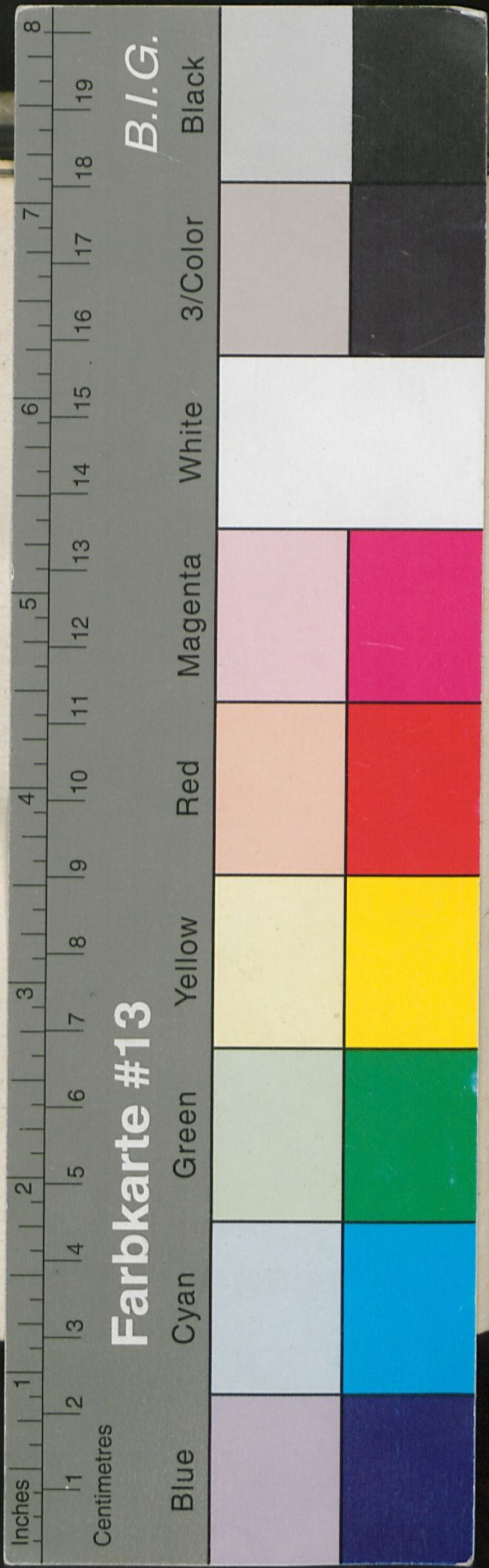
(F)

SB

DL

AB 15 44 07

VD 77

M. ANTONII *i 70*
M V R E T I
I. C. A C C I V I S
R O M A N I
O R A T I O

mandatu S. P. Q. R. habita in res
ditu ad urbem.

M. ANTONII CO
L V M N Æ P O S T T V R C A S
nauali proelio uictos.

H A B I T A. E S T. I N. C A P I.
T O L I O. I D I B. D E C E M B.
M. D. L X X I.

R O S T O C H I I
R E C V S A M. D. L X X I I.

